5 bani în România.- 10 bani în străinătate | C G B

6 PAGINI

Anul XXXII.-- N-rul 165.--Miercuri 18 Junie 1914

ABONAMENTE
ROMÂNIA: Lei 4.65 / 9.15 / 18.- | 3 luni / 6 luni / Un an
STRĂINĂTATE: Lei 10.- / 20.- / 40.-

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp. 7 Bani 50
Idem pag. IV „ 40
Inserții și reclame 3,50 linia
Anunțuri sau informațiuni mortuare după mărime dela 60–150 lei

Redacția și Administrația: — București — 11, Brezoianu. 11

Atentatul dela Serajevo

- Amănunte complete asupra asasinării arhiducelui moștenitor al Austro-Ungariei Franz Ferdinand și a soției sale -

ARHIDUCELE FRANZ FERDINAND

ARHIDUCESA SOFIA

(DUPA ULTIMA FOTOGRAFIE)

Cum s'a săvârșit asasinatul

PRIMA ȘTIRE

Atentatorul a așteptat automobilul arhiducelui pe cheiul Apel.

Când automobilul a ajuns în dreptul primăriei, atentatorul a sărit pe scara automobilului și a tras cu un brovning 4 focuri, asupra perechei moștenitoare.

Arhiducele moștenitor a fost rănit la față, iar ducesa de Hohenberg în abdomen.

Rănile amândurora au fost mortale.

Atentatorul, când a văzut pe principesa, a șovăit un moment, apoi a tras.

AMANUNTE ASUPRA LUI CABRINOVICI

Serajevo, 15. — Cabrinovici a declarat, că este de 21 ani. Tatăl său este cârciumar în Serajevo. Nu de mult, el a lucrat la imprimeria statului din Belgrad și abia acum 4 săptămâni s'a întors aci, unde făcea pe șovinistul sârb.

Asupra motivelor atentatului refuză orice deslușire.

Se știe despre el numai atât că face parte dintr'o asociație anarhistă.

El spune, că a obținut bomba din străinătate. Bomba este de aceiaș construcție ca bombele utilizate în Muntenegru la 1904.

AMANUNTE ASUPRA LUI GABRO PRINCIP

Serajevo, 15. — Gabro Princip a declarat, că este un înfocat adversar al imperialismului și că a văzut în Principele moștenitor pe cel mai înfocat reprezentant al acestei forme de stat, pentru care fapt s'a hotărât să-l asasineze.

Până acum câtva timp Princip a fost elev la o școală comercială. El este de origină sârb.

Mai multe persoane bănuite de complicitate au fost arestate.

In oraș domnește o consternare de nedescris. Oamenii adunați în grupuri discută atentatul și mulți plâng de durere.

Primarul a convocat consiliul municipal în adunare extraordinară pentru astă seară.

CONVOCAREA DIETEI PROVINCIALE

Serajevo, 15. — *Dieta provincială s'a întrunit astă seară într'o ședință extraordinară. Au participat aproape toți deputații în ținută de doliu. Numai deputații opoziționiști sârbi au venit în haine deschise de stradă, din care cauză printre deputați domnește indignare. Discursul funebru al președintelui a fost ascultat de deputați în liniște solemnă.*

DECLARAȚIILE ATENTATORULUI PRINCIP GAVRILA

Serajevo, 15. — **Atentatorul Princip Gabro un tânăr de 19 ani, este elev în clasa a opta a liceului din Grabovo, districtul Livorno (Italia).**

El a declarat, că de mult plănuise un atentat, contra unei persoane marcante; atentatul l'a comis din motive naționale și că nu are complici.

UN AL TREILEA ATENTATOR

Serajevo, 15. — In apropiere de locul unde s'a produs al doilea atentat, s'a găsit o bombă de prisos, care pare a fi fost aruncată de un al treilea individ după ce a reușit atentatul lui Princip.

FRANZ IOSEF A FOST ADANC IMPRESIONAT

Ischl, 15. — Impăratul a fost încunoștiințat despre atentat la amiază.

Impăratul, foarte emoționat, a spus:

„Grozav! Pe mine soarta nu mă cruță."

Cum au murit

principele moștenitor și ducesa de Hohenberg

***Serajevo, 15.*— Atentatul s'a săvârșit la orele 11 fără un sfert, când perechea moștenitoare se întorcea de la paradă la conac.**

Atât principele moștenitor, cât și soția sa au fost răniți mortal. Imediat după comiterea atentatului, șoferul a oprit automobilul și ceî din suită au dispus transportarea răniților la conac.

Ducesa de Hohenberg a murit în timpul transportului, iar principele moștenitor cu un sfert de ceas mai târziu.

ATITUDINEA PRINCIPELUI MOȘTENITOR DUPA INTAIUL ATENTAT

Serajevo, 15. — Azi, înainte de amiază la orele 10, când perechea moștenitoare mergea spre primărie, un tipograf cu numele Cabrilovicî a aruncat asupra automobilului princiar o bombă, care a lovit aripa automobilului și căzând pe pavaj a explodat sub al doilea automobil, în care se afla suita archiducelui compusă din: contele Boss Waldeck, baronul Rumersky, locot.-colonel Meritzky și dama de onoare a ducesei, contesa Laujus.

Locot.-colonel Meritzky a fost rănit.

Principele moștenitor a oprit automobilul și s'a interesat de soarta suitei sale, apoi a mers la primărie unde primarul avea să rostească cuvântarea de bunăvenire.

Principele pe un ton calm l'a întrerupt zicându-i: „Domnule primar, omul, când vine în vizită la d-voastră este întâmpinat cu bombe, ceia ce este revoltător; acum îți poți rosti cuvântarea".

După aceste cuvinte ale principelui urmă o pauză penibilă. Primarul își rosti apoi cuvântarea, la care principele răspunse.

De la primărie principele moștenitor a plecat la spital să viziteze pe locot.-colonelul Meritzky, rănit de bombă.

In colțul străzeî Rudolf, al doilea atentator Gabro Princip a tras două focuri de revolver asupra automobilului. Primul glonte a nimerit pe ducesa de Hohenberg în șold, iar al doilea glonte pe principele moștenitor în gât.

Ducesa și-a pierdut cunoștința și a căzut înspre soțul eî, care a îmbrățișat-o. In urmă și-a pierdut și el cunoștința.

Publicul văzând aceasta a rămas încremenit. Indată însă a fost apucat de o furie nebună și a atacat pe atentator.

Polițiștii au împrăștiat mulțimea, dar cu toate acestea atentatorul a primit câteva lovituri.

Membrii suiteî au ridicat pe principe și pe ducesă din automobil și i-au așezat în automobilul conteluî Arrach, care i-a condus în goană nebună la conac.

Din automobil a fost ridicată întâî ducesa, care a murit îndată ce a fost ridicată din automobil. Principele a murit în timpul când era urcat pe trepte.

Cele două cadavre au fost puse pe catafalc în sala cea mare a conacului.

Atentatul a produs

pretutindeni consternare generală

IMPRESIA ATENTATULUI LA VIENA

Viena, 15. — *Putin după amiază s'a răspândit aci zvonul că Arhiducele Francisc Ferdinand și ducesa de Hohenberg au fost victimele unui atentat. Acest zvon a fost confirmat în mod oficial la ora trei după amiază. Această tristă știre a fost publicată numai de cât prin ediții speciale ale ziarelor. Toate serbările au fost contramandate. Consternarea e generală. (A. R.).*

*

Viena, 15. — Știrea a pătruns în public la orele 12 din zi.

In primul moment știrea a fost primită cu neîncredere; la orele 3 știrea a fost confirmată.

Lumea grupată pe străzi discută cu aprindere atentatul.

In primul moment se credea că atentatul a fost comis pe calea ferată, apoi că a fost săvârșit cu bomba.

La ministere nu se știa nimic despre atentat, așa că lumea căuta să afle amănunte la Burg.

Viena, 15. — *Enervarea în sânul populației e colosală.*

Toți se întreabă de ce autoritățile au permis arhiducelui Frantz Ferdinand să plece în Bosnia, mai ales că cunoșteau exact pericolele cî amenințau. Nici în Serajevo și nici în Mostar nu se puteau lua măsuri pentru împedicarea unui atentat.

Arhiducele a fost în totdeauna, un exemplu al datorieî și credinței.

In general toți se întreabă de ce miniștrii nu au intervenit pe lângă împărat ca el să-i interzică călătoria în Bosnia.

Se crede că demisiunea cavalerului de Bilinsky, ministrul Bosniei, e o chestiune de ore.

CAND A SOSIIT PRIMA ȘTIRE LA VIENA

Viena, 15. — *Ministerul de externe a primit prima știre despre atentat dimineața după orele 11, în forma unei telegrame scurte.*

Contele Berchtold a raportat cazul imediat la Ischl.

Știri detailate au sosit abia târziu după amiază.

La curte, unde domnește mare zăpăceală, se refuză orice deslușiri. Lumea care mergea spre Burg a cerut amănunte de la servitorii din Schönbrunn, dar fără rezultat.

Pe toate edificiile publice din Viena s'au arborat drapele de doliu.

CONTELE TISZA SE INTOARCE LA BUDAPESTA

Budapesta, 15. — *Contele Ștefan Tisza, președintele consiliului de miniștri, care se află la moșia sa din Geszt, va sosi mâine în Capitală.*

REPAUSUL DUMINICAL, A FOST SUSPENDAT PENTRU ZIARE

Budapesta, 15. — Ministrul de industrie și comerț a suspendat pentru ziua de azî repausul duminical pentru ziare, carî apar în fiecare oră în ediții speciale.

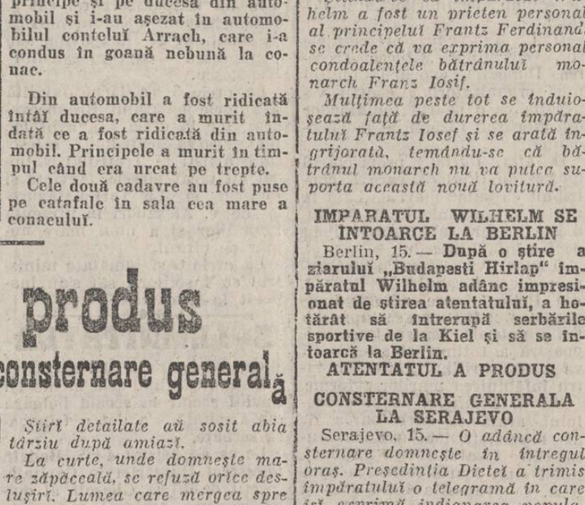

Serajevo.--Locuința guvernatorului

Populația adunată în grupuri discută pe străzi atentatul care a impresionat adânc întreaga populație.

In cafenele muzicile nu mai cântă, și se afirmă că reprezentațiile teatrale vor fi interzise pe ziua de azî.

IMPRESIA LA ISCHL

Ischl, 15.— *Prima știre despre atentat a sosit aci la orele 11 și jum. și a provocat panică. In această știre era vorba de primul atentat. La orele 12 a sosit știrea despre al doilea atentat, care a întristat adânc cercurile Curței.*

Principele Montenovo, mareșalul Curței, a fost înștiințat de asemeni la orele 11 și jum. despre primul atentat. El a cerut imediat legătura cu Ischl. Până să obțină însă legătura, a primit știrea despre moartea perechei moștenitoare.

PLECAREA IMPARATULUI LA VIENA

Ischl, 15. — *Impăratul Frantz Iosef pleacă mâine dimineață la orele 6 la Viena.*

Principele Ernest August de Cumberland a sosit azî după amiază și a prezentat Impăratului condoleanțele sale.

CONTELE BERCHTOLD SOSEȘTE LA VIENA

Viena, 15. — *Contele Berchtold sosește astă seară la orele 10 aci venind dela Buchlovitz.*

IMPRESIA LA BERLIN

Berlin, 15. — *Vestea asasinăreî arhiducelui Frantz Ferdinand, a produs aici o iritație colosală.*

Populația deplânge soarta amară a bătrânului impărat.

Regata de bărci din Kiel va fi suspendată.

Impăratul Wilhelm a fost adânc impresionat de cele întâmplate. El se va întoarce mâine din Kiel la Berlin.

In orice caz, impăratul Wilhelm va asista la înmormântarea perechei moștenitoare.

Toate vapoarele din portul Kiel au coborât drapelele la jumătate mast.

Berlin, 15.— *Știrea tragicului sfârșit al arhiducelui a provocat o consternare de nedescris.*

Edițiile speciale ale ziarelor sunt smulse din mâinile vânzătorilor. Unii sunt siliți să se urce pe bănci, ca să citească mulțimeî ultimele știri ale ziarelor.

Pe strada Unter den Linden în fața ziarului „Lokal Anzeiger" o mulțime imensă așteaptă cele mai nouî știri.

Știindu-se că impăratul Wilhelm a fost un prieten personal al principelui Frantz Ferdinand, se crede că va exprima personal condoleanțele bătrânului monarch Franz Iosif.

Mulțimea peste tot se înduioșează față de durerea impăratului Frantz Iosef și se arată îngrijorată, temându-se că bătrânul monarch nu va putea suporta această nouă lovitură.

IMPARATUL WILHELM SE INTOARCE LA BERLIN

Berlin, 15.— **După o știre a ziarului „Budapesti Hirlap" impăratul Wilhelm adânc impresionat de știrea atentatului, a hotărât să întrerupă serbările sportive de la Kiel și să se întoarcă la Berlin.**

ATENTATUL A PRODUS CONSTERNARE GENERALA LA SERAJEVO

Serajevo, 15.— *O adâncă consternare domnește în întregul oraș. Președinția Dietei a trimis impăratului o telegramă în care își exprimă indignarea populațiunei pentru acest criminal atentat, asigurând în acelaș timp pe impărat de credința neclintită și de devotamentul populațiunei pentru Dinastie.*

Consiliul municipal a ținut azî după amiază o ședință de doliu. Dieta a fost de asemenea convocată la orele 5 după amiază pentru o ședință de doliu.

Liniștea și ordinea domnesc pretutindeni în Bosnia și Herzegovina.

IMPRESIA LA AGRAM

Agram, 15. — Baronul Skerletz, Banul Croației, a fost înștiințat telegrafic despre atentat.

Știrea a produs consternare. Primirea croaților din Fiume, la care urma să asiste și Banul, a fost contramandată.

Arhiducele Carol Frantz-Iosef, moștenitorul presumptiv al Austro-Ungariei, cu soția sa

Actualul moștenitor al tronului austro-ungar, archiducele Carol Francisc Iosif, s'a născut la 17 August 1887 la Persenbeug, ca fiu al archiducelui Otto și al principeseî Maria Iosefina de Saxonia, și s'a căsătorit la 21 Octombrie la castelul Schwarzau cu principesa Zita de Bourbon-Parma, născută la 9 Mai 1892. Din această căsătorie s'a născut acum câteva luni un fiu.

Archiducele Carol Francisc Iosif este maior în reg. 19 de infanterie.

POVESTIREA

unor martori oculari

Serajevo, 15. — ***O doamnă, care a fost martoră oculară a atentatului, povestește atentatul în modul următor:***

„Insoțită de o prietenă mă găseam în strada Frantz Iosef, unde am observat treî tineri, carî îmî inspiraă neîncredere. Doî din eî purtaă pălării moî de f e t r u, iar unul pălărie tare. Câteș treî păreaă a fi lucrători. Mai târziu aă venit două fete, carî aă stat de vorbă cu ceî treî tineri; apoî aă venit la noî zicând să mergem acasă, căcî ceî treî tineri inspiră îngrijorare, dar noî am rămas la locul nostru. Eă văzând că cel cu pălăria tare ține o mână în buzunar, am zis prieteneî mele, că nu ar strica să atragem atenția nea polițieî asupra celor treî tineri. Bănuesc că vorbele mele aă fost auzite de ceî treî tineri, căcî ceî doî cu pălăria moale aă plecat.

In momentul următor și-a făcut apariția automobilul principeluî moștenitor, iar noî am auzit două împușcături".

Un bărbier povestește astfel atentatul:

„Am văzut cum un om a aruncat o bombă asupra automobilului princiar. Bomba a căzut jos. Eă m'am repezit după atentator care a sărit în râă. Impreună cu doî agenți și un polițist am sărit după el și l'am scos afară".

DECLARAȚIILE ATENTATORULUI CU BOMBA

Serajevo, 15.— ***Atentatorul cu bomba, al cărui nume adevărat este Nedelko Cabrinovici, are numaî 21 anî.***

El e de meserie tipograf. La interogator a declarat, că nu are complicî și că a săvârșit atentatul din propria-i inițiativă. Atentatorul Cabrinovicî păstrează o atitudine extrem de cinică.

După săvârșirea atentatuluî, atentatorul a sărit în râul Miljacka, dar poliția și trecătoriî aă sărit după el scoțându-l cu sila din apă.

NUMARUL RANITILOR DE BOMBA

Serajevo, 15. — **Poliția a fost încunoștiințată că bomba a rănit 20 persoane, pricinuind pagube serioase clădirilor din apropiere și distrugând firul telefonic.**

Rănile locct.-colonelului Meritzky nu sunt grave.

Preludiul atentatului

Viena, 15. — *Atentatul contra arhiducelui Franz Ferdinand nu a venit pe neașteptate.*

De la publicarea ordinului că manevrele vor avea loc în Bosnia, ziarele din Belgrad aă agitat în mod nedemn contra arhiducelui Franz Ferdinand, iritând populația.

Colonelul Lesjanin, atașatul militar sârb din Viena, a spus de acum treî săptămâni corespondentului d-voastră următoarele:

„Noî suntem foarte îngrijorați că manevrele au loc în Bosnia, deoarece populația din Serbia e foarte iritată din cauza concentrărilor de trupe la frontieră."

După cum se svonește chiar și ministrul Serbieî din Viena Ioanovicî, a atras atențiunea nu numaî ministerelor, autorităților din Boemia și arhiducilor, ci chiar ducesei de Hohenberg asupra posibilității unui atentat.

Ducesa de Hohenberg a spus: „Dacă viața soțuluî meu e în pericol, din cauză că își face datoria, atunci locul meu e alături de el."

Ducesa de Hohenberg a stăruit atâta timp pe lângă soțul eî, care la început era neîndupleabil, până ce acesta a admis ca ea să-l însoțească în călătoria din Bosnia și să împartă cu el toate pericolele.

*

Amândoî atentatorii sunt hertegovineni.

Licenții de naționalitate sârbă sunt organizați într'o societate revoluționară și chiar acum două săptămâni aă demonstrat contra ofițerilor austriaci, carî n'aă putut obține nici un fel de satisfacție.

Revoluționarii carî fac propagandă pentru înfăptuirea Serbieî Mari, sunt încă din 1908 în legătură cu cercurile revoluționare din Belgrad, pe carî guvernul de acolo le cunoaște foarte bine, dar nu are curajul să ia măsuri contra lor.

Trebue să arătăm că unul dinrte atentatorî Cabrilovicî e tipograf, întocmaî ca și Rajevicî, care a încercat acum câtva timp un atentat cu bomba contra regelui Nichita al Muntenegrului.

Arhiducele Franz Ferdinand era socotit, în toate cercurile ce se ocupă cu ideia credreî Serbieî Mari, ca cel mai periculos dușman al ideieî acesteia.

Din cauza aceasta a fost încontinuu atacat de presa din Belgrad, care atâta pe sârbî contra lui.

In ultimiî anî ministrul Austro-Ungarieî din Belgrad a fost în repețite rânduri nevoit să se plângă contra expresiunilor de agitație, chiar ale ziarelor moderate, ca „Politika" și „Stampa", carî sunt citite numaî de păturа intelectuală din Serbia.

Ziarele acestea aă fost în totdeauna introduse, în mod clandestin, în Bosnia și Herzegovina.

Oficialitatea din Belgrad, cunoscând exact dispoziția exaltată a cercurilor cu ideia înfăptuireî Serbieî Mari din Bosnia și Herzegovina, era îngrijorată, se înțelege, de călătoria arhiducelui în Bosnia.

SARBII ȘI ATENTATUL

Agram, 15.— **In oraș domnește o agitație de nedescris. Se afirmă, că principele moștenitor a fost prevenit să nu întreprindă călătoria, căcî se plănuește un atentat contra luî, dar cu toate acestea el nu a renunțat la călătorie. Ducesa de Hohenberg știa despre toate acestea, dar în loc să convingă pe soțul eî să renunțe la călătorie, a declarat că îl va însoți, căcî știa că persoana eî este cel mai bun scut contra fanatismului slav.**

Guvernul sârb a fost adânc impresionat, mai ales că mai mulți membri aî guvernului și-aă exprimat părerea că ar fi fost bine ca principele moștenitor să renunțe la călătorie deoarece afiase că se plănuește un atentat.

Populațiunea sârbă nu poate fi învinovățită, căcî a dat în ultimul timp eclatante dovezi de lealitate față de casa domnitoare și chiar naționaliștiî sârbi aă salutat cu multă bucurie pe principe. Cel mult, fracțiunea intransigentă a lor ar putea fi suspectată. Această fracțiune este compusă din studenți, elevi și meseriași.

IMPRESIA LA CERNĂUȚI

Cernăuți, 15 Iunie

Vestea atentatului asupra perechei princiare în Serajevo, a produs în localitate o impresie din cele mai dureroase.

Toate concertele muzicale au fost suprimate, iar locurile publice închise, în semn de doliu. In cercurile românești, mai cu seamă, atentatul a produs o durere covârșitoare și regretul e unanim. Intru cât principele moștenitor, Frantz Ferdinand, era unul dintre cel mai sinceri filo-români.

Toate autoritățile publice, precum și multe case particulare aă arborat drapele negre. De asemeni s'a ordonat doliul general asupra armateî și a școlilor. O consternare generală stăpânește pe toți.

Se crede că urmările atentatuluî vor fi grave. Se prevăd și complicațiuni politice.

Arhiducele Francisc-Ferdinand

și românii ardeleni

Defunctul archiduce era un prieten al românilor ardeleni, lucru despre care a dat dovadă de mai multe orî. Așa, cu prilejul visiteî sale la Sinaia a primit în audiență o delegațiune a românilor ardeleni compusă din d-niî profesor dr. Ion Scurtu, dr. Aurel Popovicî și Nicolae Mircea, cu care s'a întreținut în chipul cel mai afabil.

Arhiducele Franz Ferdinand își avea concepțiunile sale asupra viitoareî alcătuirî a împărăției austro-ungare și dorea egala îndreptățire a naționalităților pe baza federațiuneî statelor austriace cu un parlament central la Viena adecă „Gross Oesterreich" (Marea Austrie).

Cu prilejul unor manevre din Banat, arhiducele primind defilarea trupelor, remarcând ținuta marțială a regimentelor compuse din Români, a exclamat: „Das sind meine brave Rumänen!" Aceștia sunt bravîî meî Români!